

Metodiskā izstrādne

IEVADS RELJEFĀ

Autore: interešu izglītības skolotāja Anastasija Smoļakova
Daugavpils pilsētas Bērnu un jauniešu centrs «Jaunība»
Interešu izglītības programma «Kartogrāfi»
2024.gads

IEVADS RELJEFĀ

Mērķis: veidot skolēnu izpratni par reljefa formām kartē.

Sasniedzamie rezultāti:

- Skolēns izprot reljefa formas kartē.
- Skolēns prot aprēķināt reljefa augstumu dabā.

- **Mērķauditorija:** bērni 8. - 10. gadu vecumā.
- **Darba forma:** nodarbība.
- **Nodarbības ilgums:** 40 minūtes.

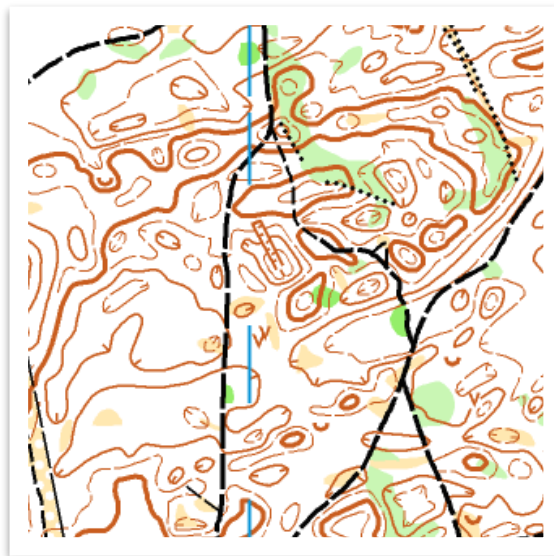
Reljefs – zemes virsmas nelīdzenumi

Apvidus var būt dažāds – vienā vietā zemes virsma pārsvarā ir **lēzena (a)**, otrajā – **pauguraina (b)**, trešajā - **kalnaina (c)**, ceturtajā būs daudz mazu reljefa formu – **mikroreljefs (d)**.

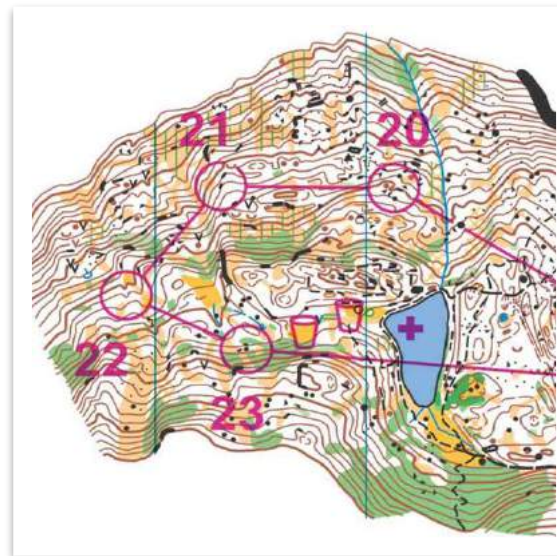
a - Daugavpils, Stropi

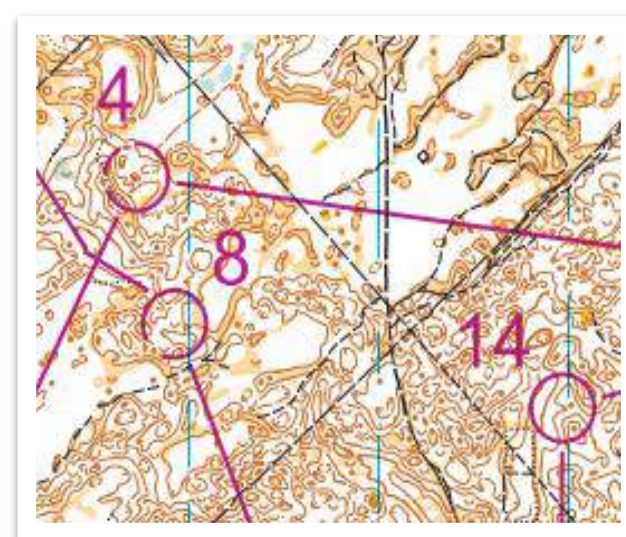
b - Daugavpils,
Stropi

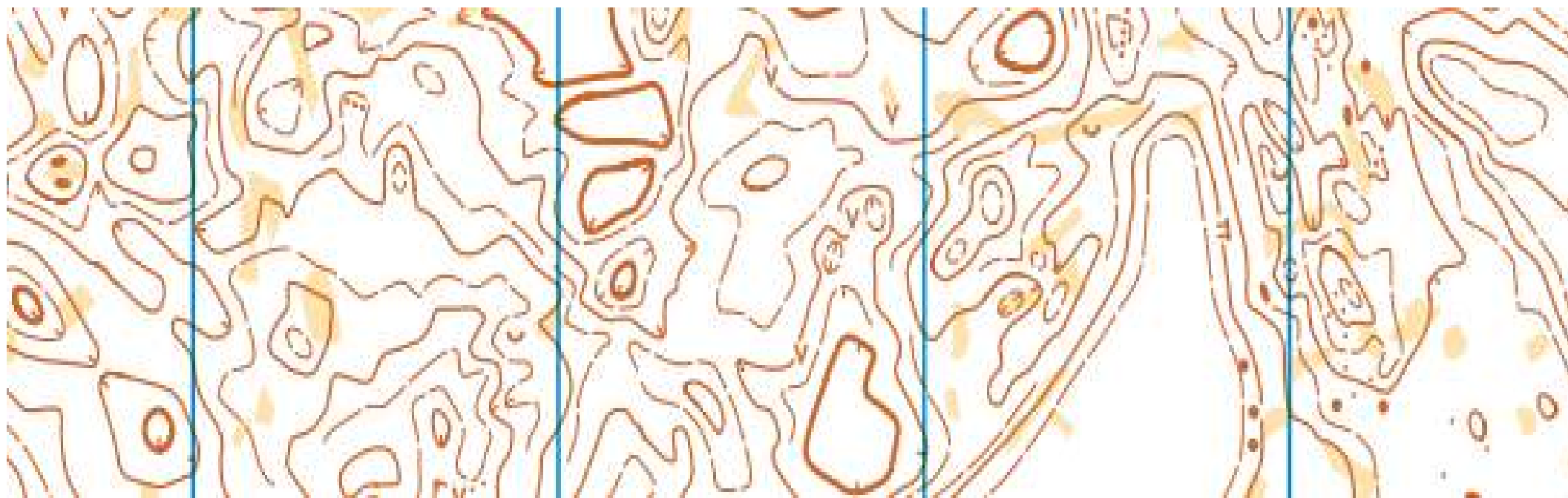
c - Šveices Alpi

d - Rīga, Vārnukrogs

Lai atspoguļotu zemes formas un to dažādību,
kartē izmanto brūnās līnijas – **horizontāles**

Horizontāle – noslēgta līkne, uz kuras visi punkti atrodas **vienā augstumā** virs jūras līmeņa.

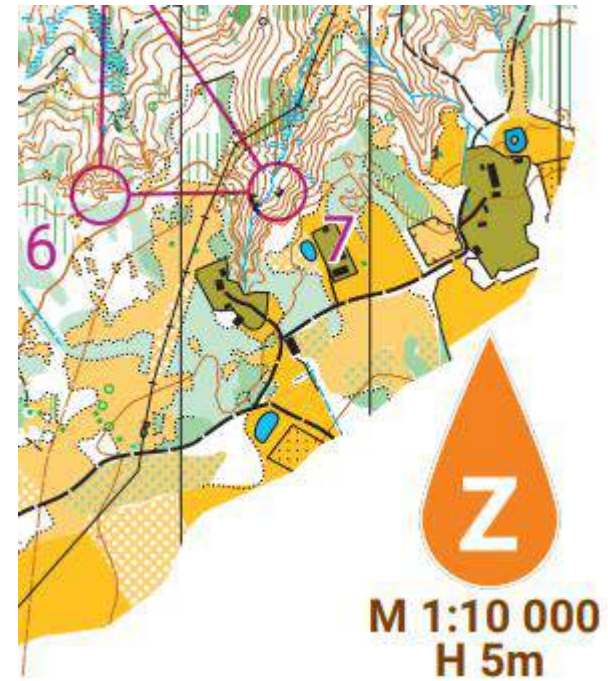
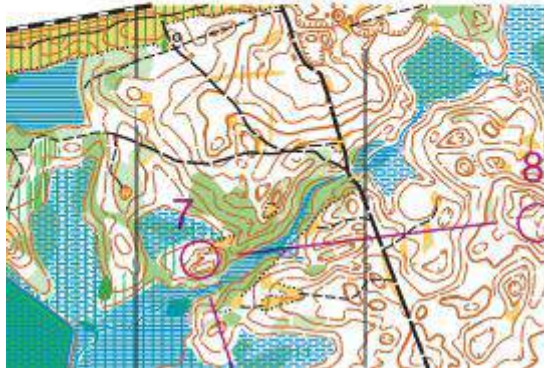
Katra brūnā līnija (horizontāle) tiek atspoguļota kartē tiklīdz apvidū zemes virsma mainās pār kartē iepriekš noteiktu augstumu (h).

Ja kartē norādīts, ka $h=2.5$ m, tas nozīmē ka katra jaunā horizontāle tiek zīmēta ik pēc 2.5 metriem.

Latvijā visbiežāk kartēs izmanto šādus horizontāļu augstumus:

MEŽCIEMS
M 1:10000 h 2.5m

Uzdevums: aprēķini reljefa formas augstumu, izmantojot kartē norādīto h – vienas horizontāles augstumu.

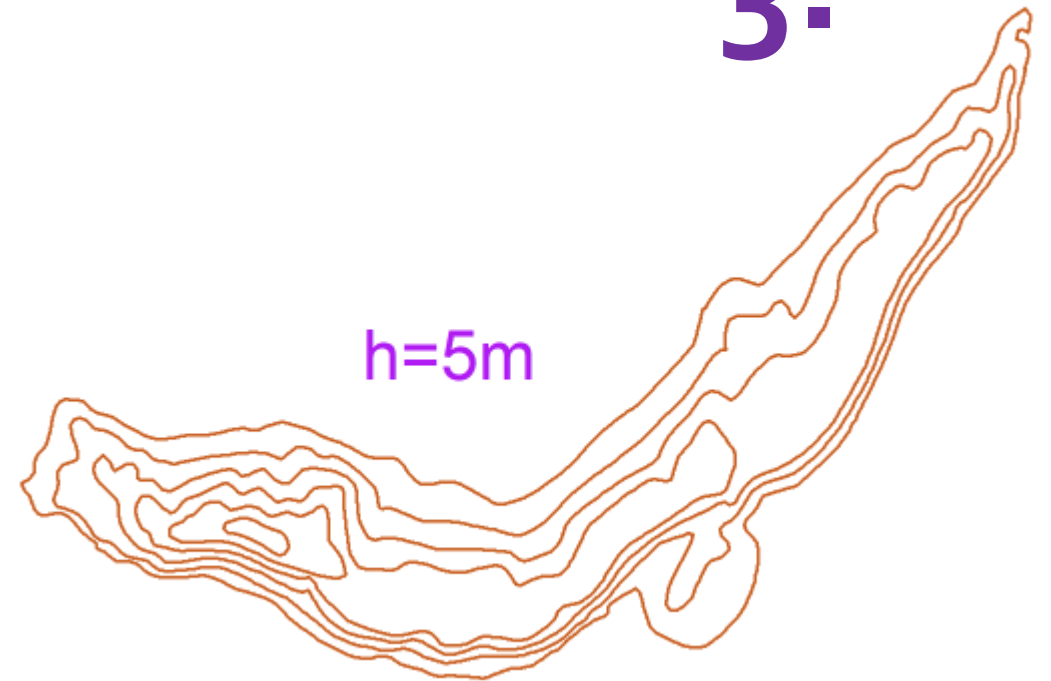
1.

2.

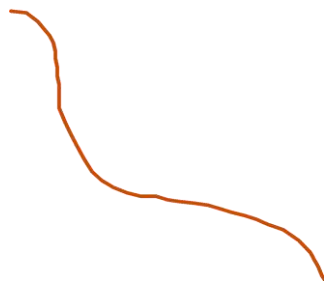

3.

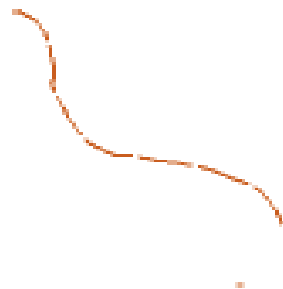

Lai detalizētāk un uzskatāmāk atspoguļotu reljefu, kartēs izmanto 3 veida horizontāles.

Pamathorizontāle – atbilst kartē norādītajam augstumam.

Palīghorizontāle – atbilst pusei no kartē norādītā augstuma. Izmanto, lai atspoguļotu reljefa detaļas, kas atrodas starp pamathorizontālēm.

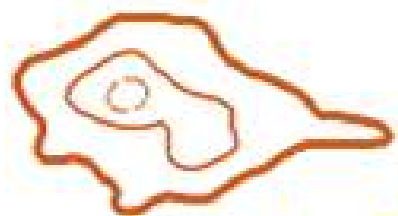

Biezāka horizontāle – atbilst kartē norādītajam augstumam. Lai vieglāk skaitītu horizontāles – katra piektā ir trekna. Izmanto arī, lai izdalītu konkrētas reljefa formas aplēses (formu).

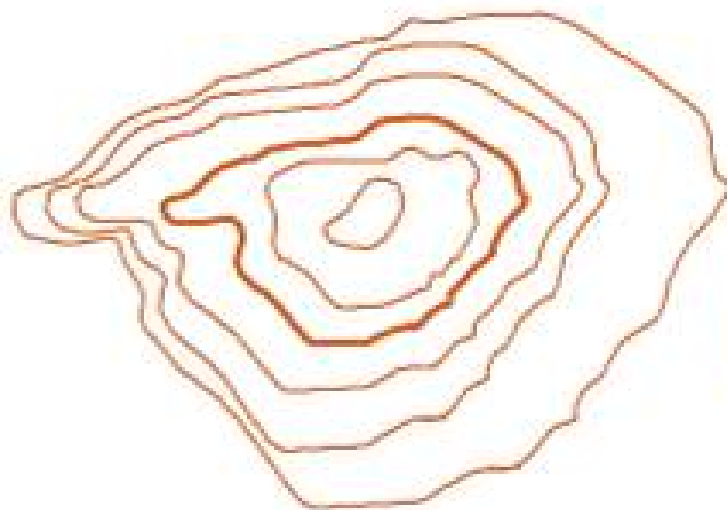
Uzdevums: aprēķini reljefa formas augstumu, izmantojot kartē norādīto h – vienas horizontāles augstumu.

4.

$h=2.5$ m

5.

$h=5$ m

6.

$h=5$ m

Ar katru uzdevumu Tu kļūsti par labāku
kartogrāfu!

